

Simpozij „Liječenje upalnih reumatskih bolesti prema zadanom cilju“

U Zagrebu je 29. ožujka 2014., u hotelu Dubrovnik, održan sastanak Hrvatskog reumatološkog društva (HRD) u suradnji s tvrtkom Abbvie s temom „Liječenje upalnih reumatskih bolesti prema zadanom cilju“. Sastanku je nazočilo 40 liječnika reumatologa iz različitih dijelova Hrvatske. U uvodnoj riječi predsjednica HRD-a profesorica Babić-Naglić pozdravila je kolege u ime Društva te naglasila potrebu definiranja jasnog cilja liječenja i redovitog praćenja parametara aktivnosti bolesti radi sveobuhvatne kontrole. Tri teme ovog sastanka „Uzajamno djelovanje imunogeničnosti i farmakokinetike“ prof. dr. sc. Jadranke Morović-Vergles, „Klinička perspektiva imunogeničnosti“ prof. dr. sc. Srđana Novaka te „Liječenje RA - klinički podaci naspram imunogeničnosti“ prof. dr. sc. Branimira Anića bile su usmjerene na cjelovit pristup području imunogeničnosti, kao temi koja se posljednje dvije godine često javlja u sklopu znanstveno-stručnog propitivanja. Kroz predavanja iz ovog područja istaknuta je veza između imunogeničnosti, farmakokinetike i farmakodinamike te njihova interakcija i njezini aspekti *in vitro* i *in vivo*. Dobili smo uvid u imunogeničnost pojedinih anti-TNF lijekova prema podacima iz do sada

dostupnih kliničkih ispitivanja, a o kojima je izviješteno kroz sažetke opisa svojstava lijekova te iskustava iz svakodnevne prakse kroz dostupne registre. Naglašene su trenutne (ne)mogućnosti primjene ovih spoznaja u kliničkoj praksi s obzirom na nepostojanje validiranih algoritama za rutinsko postupanje. Imunogeničnost se javlja kod svih anti-TNF lijekova, ali je samo jedan od razloga moguće neučinkovitosti te bi pozornost trebalo obratiti i na češće prisutne uzroke neučinkovitosti terapije, kao što su nesuradljivost bolesnika u uzimanju terapije, tjelesna težina bolesnika, stupanj težine same bolesti, komorbidity te suboptimalno doziranje. Kombiniranje anti-TNF terapije sa sintetskim modificirajućim antireumatskim lijekovima (DMARD) dokazano smanjuje imunogeničnost. U zaključku ovog seta predavanja rečeno je da odluka o liječenju treba biti dogovorena između liječnika i bolesnika, a prema dugoročnoj učinkovitosti, sigurnosti i mogućnosti cjelovite kontrole bolesti (kliničke, radiološke i funkcijske). Ulogu imunogeničnosti i farmakokinetike kao dijela strategije liječenja još treba znanstveno vrednovati i ocijeniti opravdanost odnosa troška i dobiti (cost-benefit).

U nastavku sastanka iznesene su najnovije spoznaje kombiniranog liječenja adalimumaba s metotreksatom (MTX), uz poseban osvrt na optimalnu dozu MTX-a u ovoj kombinaciji te utjecaja te kombinacije na cjelovitu kontrolu bolesti i ultrazvučne promjene. Studije CONCERTO i MUSICA, o kojima su nas izvijestile prof. dr. sc. Dušanka Martinović Kaliterna i doc. dr. sc. Tatjana Kehler u zaključku navode da je optimalna doza MTX-a u kombinaciji s adalimumabom 10 mg te da uvođenjem adalimumaba u bolesnika koji nisu odgovorili na MTX doza ovog sintetskog DMARD-a može biti 10 mg, čime se poboljšava sigurnost bolesnika u smislu smanjenja broja nuspojava, a ostaje odgovarajući učinak. Dodatne korisne informacije čuli smo u predavanju „Sigurnost anti-TNF lijekova” prof. dr. sc. Marije Glasnović.

Nastavak sastanka bio je posvećen spondiloartropatijama (SpA). Prof. dr. sc. Simeon Grazio u svome predavanju „Izvanzglobne manifestacije u SpA” osvrnuo se na učestalost i značenje izvanzglobnih manifestacija, osobito uveitisa u osoba oboljelih od SpA, a koje se javljaju u ovih bolesnika do 42 % (do 51 % uveitis, do 20 % psorijaza, do 19 % upalna bolest crijeva, 10 % kombinacije). Profesor Grazio naglasio je da bi pri odabiru biološkog lijeka trebalo uzeti u obzir mogućnost nastanka izvanzglobnih manifestacija te učinkovitost odabranog lijeka u njihovom liječenju. U ovom setu predavanja izneseni su i rezultati studije ATLAS o ishodima petogodišnjeg

liječenja bolesnika s ankilozantnim spondilitisom, koje je izložio prof. dr. sc. Tonko Vlaku.

U trećem, završnom dijelu simpozija obrađene su tri teme: „Iskustva u liječenju anti-TNF lijekovima” doc. dr. sc. Višnje Prus, „Biosimilar (Bioslični lijekovi)” prof. dr. sc. Đurđice Babić-Naglić te „TUI algoritam” doc. dr. sc. Porina Perića. Docentica Prus prezentirala je rezultate liječenja anti-TNF lijekovima u KBC-u Osijek, gdje je istaknuto dugogodišnje iskustvo uz učinkovitost i sigurnost primjene. Profesorica Babić-Naglić u temi o biosličnim lijekovima osvrnula se na *position paper* koji je na svojim mrežnim stranicama objavilo Hrvatsko reumatološko društvo, a u kojem se naglašava jasna distinkcija između generika i biosličnih lijekova te se ne preporučuje međuzamjenjivost originalnih bioloških lijekova i biosimilara, a što je u skladu i s preporukom Hrvatske agencije za lijekove i medicinske proizvode i radne skupine za bioslične lijekove pri Udruzi inovativne farmaceutske industrije. Naposljetku, doc. dr. sc. Porin Perić proveo nas je kroz algoritam TUI-a i aktivnosti u okviru TUI-a (Inicijativa europskih zemalja i Kanade za primjenu UZV-a u kliničkoj praksi). Navedene zemlje u sklopu ove inicijative, a čiji su aktivni članovi doc. Perić i doc. Kehler, donijele su algoritam o ultrazvučnom pregledu zglobova i nastojanju implementacije kriterija algoritma u svakodnevnu praksu.

Simeon Grazio